

Gård & Djurhälsan

FRISKA DJUR GER VÄLMAENDE GÅRDAR

Råd & Regler för Maedi-Visna & CAE-programmet

Uppdaterade 2023-05-10

Som djurägare med besättning ansluten till programmet är det ett krav att du följer råd och regler i detta dokument

Maedi-Visna/Cae

PROGRAMMET

Innehåll

Organisation	3
Så här går det till.....	3
Vad kostar det?	5
Regler	5
Anslutning.....	5
ID-märkning	6
Besättningsjournal.....	6
Provtagning	6
Friförklaring.....	7
Upprätthållande av MV/CAE-fri status.....	7
Underrättelseplikt	7
Besättningskontakter.....	7
Smittad besättning.....	8
Nyetablerad besättning.....	8
Övertagande av status	8
Hygien, rengöring och desinfektion	9
Så här fyller du i blanketterna.....	10
Goda råd.....	10
Kontaktuppgifter	11

Organisation

Maedi-Visna/CAE-kontroll hos får och get omfattar bekämpande av Lentivirus hos små idisslare, innefattande sjukdomarna Maedi-Visna (MV) hos får och Caprin Artrit Encefalit (CAE) hos get.

Gård & Djurhälsan är av Jordbruksverket utsedd huvudman för kontrollprogrammet och ansvarar för att Maedi-Visna/CAE-kontrollen sker i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2015:17 om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur (K 152). Detaljerat regelverk finns i kontrollprogrammets Plan och Riktlinjer som finns tillgängliga på Gård & djurhälsans hemsida. Huvudmannen utser en programansvarig veterinär och en programgrupp som arbetar med programmet.

Så här går det till

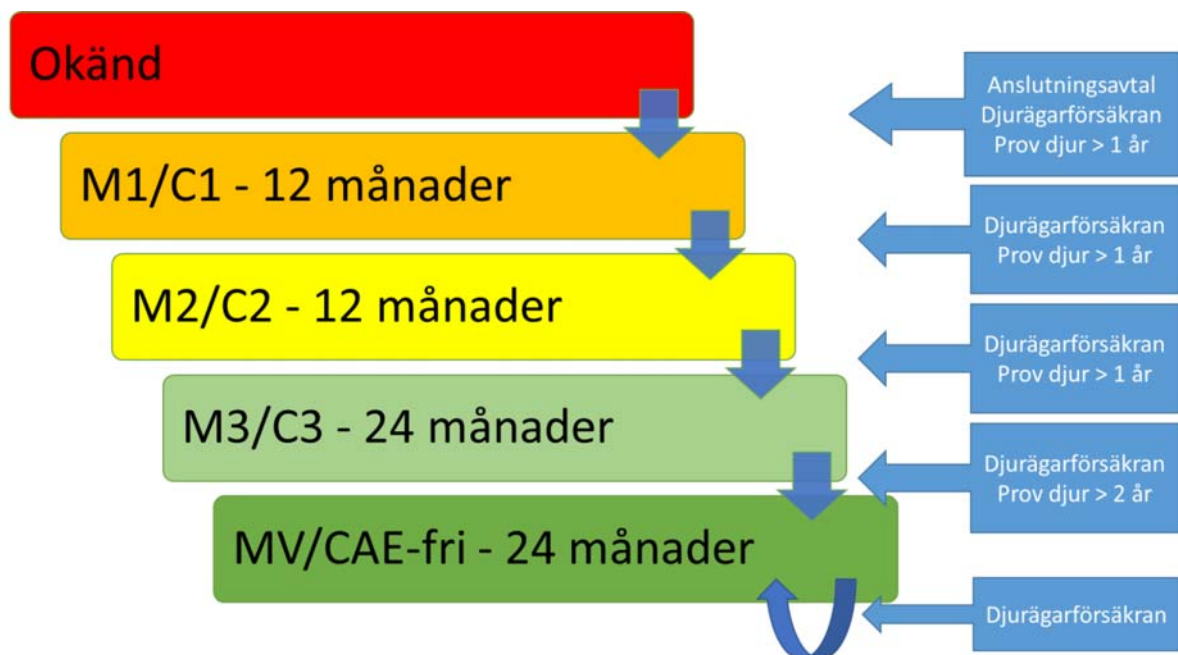
För att delta i programmet krävs att du fyller i ett Avtal och en Djurägarförsäkran, betalar årsavgift och analyskostnad för proverna till Gård & Djurhälsan och att dina djur undersöks med hjälp av blodprov. Därefter tilldelas din besättning status enligt principen M1/C1, M2/C2, M3/C3 och MV/CAE-fri, allt eftersom den avancerar i programmet.

1. Avtal och Djurägarförsäkran fylls i och signeras av dig.
2. Handlingarna sänds in till Gård & Djurhälsan.
3. Djurägarförsäkran granskas av Gård & Djurhälsan.
4. Om alla krav är uppfyllda skickar Gård & Djurhälsan ut provtagningsmaterial. Försändelsen innehåller även viktig information. Öppna försändelsen och läs informationen.
5. Proverna bör tas inom fyra månader efter anslutning till programmet.
6. Boka tid för provtagning med din lokala veterinär. Veterinären kan behöva framförhållning så tag kontakt i god tid.
7. Huvudregeln är att prov tas på samtliga får/getter över tolv månaders ålder. Undantag finns, se vad som står under rubriken ”Provtagning”.
8. Provtagning bör undvikas under perioden en månad före till en månad efter lamning/killning.
9. Vid provtagningen ska djuren vara märkta enligt Jordbruksverkets regler.
10. Veterinären ska fylla i ett veterinärintyg och en provtagningsjournal i samband med provtagningen och skicka dessa till Gård & Djurhälsan.
11. Veterinären skickar blodproverna och följesedel till SVA där analysen sker.
12. Om Djurägarförsäkran är godkänd, veterinärintyget inte visar några tveksamheter och analysresultaten är negativa (= ingen smitta är påvisad)

tilldelas din besättning M/C-status och ett intyg på aktuell status utfärdas. Intyget kan du ladda ner från Mina sidor på Gård & Djurhälsans hemsida.

Stegen ovan ska för besättningar med lägre status än M3/C3 upprepas med 12 månaders intervall. För besättning med M3/C3-status upprepas provtagningen efter 24 månader. När en besättning uppnått MV/CAE-fri status utgörs kontrollen i normalfallet av att Djurägarförsäkringen sänds till Gård & Djurhälsan och granskas med ett intervall på 24 månader. Oavsett status aviseras du i god tid innan det är dags att förnya din Djurägarförsäkringen.

Besättningar med M3/C3-status klassas som fria från infektionen, men har ytterligare provtagning att genomföra. Besättningar med MV/CAE-fri status behöver normalt inte genomföra någon ytterligare provtagning.

Figur 1. Flöde över tilldelning av status vid nyanslutning till programmet av besättning med okänd status

Om det framkommer uppgifter som Gård & Djurhälsan anser påverkar säkerheten i bedömningen (t.ex. kontakter med smittade djur eller besättningar som inte är anslutna till MV/CAE-programmet), så har programansvarig veterinär rätt att ändra eller förlänga M/C-status.

Om det vid provtagning visar sig att din besättning är smittad, får du besked om detta av programansvarig veterinär, samt vilka åtgärder som ska vidtas om du vill att besättningen ska vara fortsatt ansluten till programmet.

Vad kostar det?

Avgift för anslutning till kontrollprogrammet tas ut årligen från och med januari 2020. Kostnaden är 350 kr per besättning och år (exkl. moms).

Vid provtagning betalar du en analyskostnad till Gård & Djurhälsan enligt tabellen nedan samt kostnaden för veterinären/provtagaren. Avgiften för analyskostnaden baseras på antalet djur som ska provtas enligt uppgifter i din Djurägarförsäkran.

<u>Antal prov (st.)</u>	<u>Pris exkl. moms</u>
1-10	400 kr
11-20	600 kr
21-40	800 kr
41-70	1 200 kr
71-100	1 600 kr
101->	1 600 kr + 600 kr per 50 provtagna djur

För att du ska få ditt intyg avseende tilldelat M/C-status måste samtliga avgifter vara betalda.

Regler

Detaljerat regelverk som ska följas av anslutna besättningar finns i kontrollprogrammets Plan och Riktlinjer som finns tillgängliga på Gård & Djurhälsans hemsida. Nedan finns ett urval av regler som ska följas av besättningar anslutna till programmet.

Anslutning

Besättningen är ansluten när Avtalet är undertecknat och Djurägarförsäkran är fullständigt ifylld och signerad.

Till programmet kan får och getter anslutas. Samtliga får och/eller getter i besättningen ska anslutas, d.v.s. alla får och getter på samma produktionsplats.

ID-märkning

Alla får och getter i besättningen ska vara identitetsmärkta i enlighet med Jordbruksverket föreskrift (SJVFS 2017:38, K 29). Om ID-märkningen är otydlig, tvetydig eller ofullständig ska den kompletteras eller förtydligas innan, eller senast i samband med provtagningen.

Besättningsjournal

Alla får och getter ska vara journalförda i enlighet med Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2017:38, K 29). Utöver detta ska djurens härstamning dokumenteras. Uppgifterna ska på begäran visas för Gård & Djurhälsan.

Provtagning

Provtagning för M1/C1 kan ske tidigast sex månader efter kontakt med besättning som har okänd status eller med smittad besättning.

Grundregeln är att alla besättningens får och/eller getter över tolv månaders ålder ska provtas. Vid provtagning för MV/CAE-frihet, eller i de fall du har en besättning som etablerats med enbart djur från M3/C3 och/eller MV/CAE-fria besättningar gäller att samtliga djur över 24 månaders ålder provtas, under förutsättning att dessa är minst fem (i annat fall ska samtliga djur över tolv månaders ålder provtas).

Provtagningen bör ske inom fyra månader efter anslutning om inte särskilda skäl föreligger. I särskilda fall kan provtagningen av djuren behöva delas upp i två omgångar. I dessa fall måste du meddela Gård & Djurhälsan så att detta kan ombesörjas. Intervallet på provtagningsomgångarna bör inte överstiga fyra månader. Prov bör inte tas på tackor eller getter under perioden en månad före till en månad efter lamning/killning.

Proven ska i första hand tas av veterinär. I enstaka fall kan blodproven tas av en av Gård & Djurhälsan godkänd provtagare.

Provtagningen upprepas med fastställda intervall beroende på vilken M/C-status besättningen har. För besättningar med lägre status än M3/C3 är provtagningsintervallet 12 månader. I besättningar som uppnått M3/C3-status tas prov efter 24 månader. För besättningar som startat med enbart M3/C3 och/eller MV/CAE-fria djur se "Övertagande av status" nedan i dokumentet.

Blodprover tagna i programmet kan av SVA användas för andra undersökningar. Dessa syftar till att visa landets frihet från vissa fårsjukdomar för att behålla eller erhålla

speciella tilläggsгарantier vid import av djur. Vidare kan ett antal prover sparas i en serumbank som kan vara av stor betydelse för framtida forskning.

Friförklaring

För att en besättning ska kunna friförklaras ska följande villkor vara uppfyllda:

1. Djurägaren har följt programmets regler och anvisningar.
2. Djurägarförsäkringen är godkänd inför samtliga provtagningar.
3. Provtagning är utförd enligt programmets anvisningar och samtliga prov i alla provtagningsomgångarna har blivit analyserade med negativt resultat.

När villkoren för M3/C3 är uppfyllda anses besättningen som fri från MV/CAE-smitta och kan utbyta livdjur och ha kontakter med såväl M3/C3-besättningar som MV/CAE-fria besättningar. För att bibehålla friförklaringen måste en besättning med M3/C3 ta ytterligare ett till två prover för att erhålla MV/CAE-fri status.

Upprätthållande av MV/CAE-fri status

För att en besättning ska upprätthålla MV/CAE-fri status, ska Djurägarförsäkringen förnyas med 24 månaders intervall.

I normalfallet förlängs statusen utan ny provtagning efter granskning av djurägarförsäkringen. Om särskilda skäl föreligger kan ny provtagning bli aktuell.

Besättningar som är MV/CAE-friförklarade kan också stickprovsmässigt uttas för provtagning även om inte riskfaktorer föreligger. Detta för att kontrollera säkerheten i programmet.

Underrättelseplikt

Om Maedi-Visna eller CAE misstänks eller påvisas vid veterinärundersökning, besiktning på slakteri, obduktion eller på annat sätt, ska djurägaren skyndsamt meddela Gård & Djurhälsan om detta. Gård & Djurhälsan beslutar om hur misstänkt smittade djur ska hållas åtskilda från andra får/getter och hur vidare utredning ska ske. Underrättelseplikten gäller även vid besättningskontakter enligt nedan.

Besättningskontakter

Det är inte tillåtet att hålla djur med olika M/C-status på samma produktionsplats.

Till besättningen får endast föras djur med lika hög eller högre M/C-status; M3/C3 och MV/CAE-fri räknas som likvärdiga. Med tillförsel menas t.ex. djurkontakt genom inköp, inlåning/-hyrning, uthyrning/-låning (då djuret återvänder till din besättning), betäckningssamarbete, samtransport, kontakt vid auktioner och dylikt. Om kontakt

skett mellan djur från besättningar med olika M/C-status, får alla involverade besättningar samma status som besättningen med lägsta M/C-status.

Djurägaren är skyldig att rapportera till Gård & Djurhälsan om sådan kontakt skett samt om kontakt skett med får och/eller getter från MV/CAE-smittad besättning eller med besättning med okänd status.

Smittad besättning

I besättning där smitta påvisas ska sanering ske om besättningen vill vara fortsatt ansluten till programmet. Smittad besättning där djurägaren inte vill sanera utesluts ur programmet.

Genomförandet av sanering kan ske på olika sätt där omfattningen av smittan är avgörande. Gård & Djurhälsan upprättar tillsammans med djurägaren en slakt-/saneringsplan.

Slaktbidrag utgår, i mån av beviljade medel, för djur som slaktas ut som en del i saneringen och utbetalas till besättningar som följer överenskommen slakt-/saneringsplan.

Nyetableerad besättning

Om en besättning ska anslutas till programmet och etableras på gård där besättning med okänt status hållits tidigare, ska utrymmen där får eller getter vistats vara utgödslade, rengjorda och desinficerade. Det samma gäller för utrymmen och utrustning som använts för hantering av mjölk eller råmjölk. Rengjorda och desinficerade stall och utrymmen eller beten där får eller getter vistats tidigare ska ha varit fria från får och getter i minst 14 dagar innan nya djur introduceras.

Inga övriga får eller getter får finnas på gården när de nya djuren anländer.

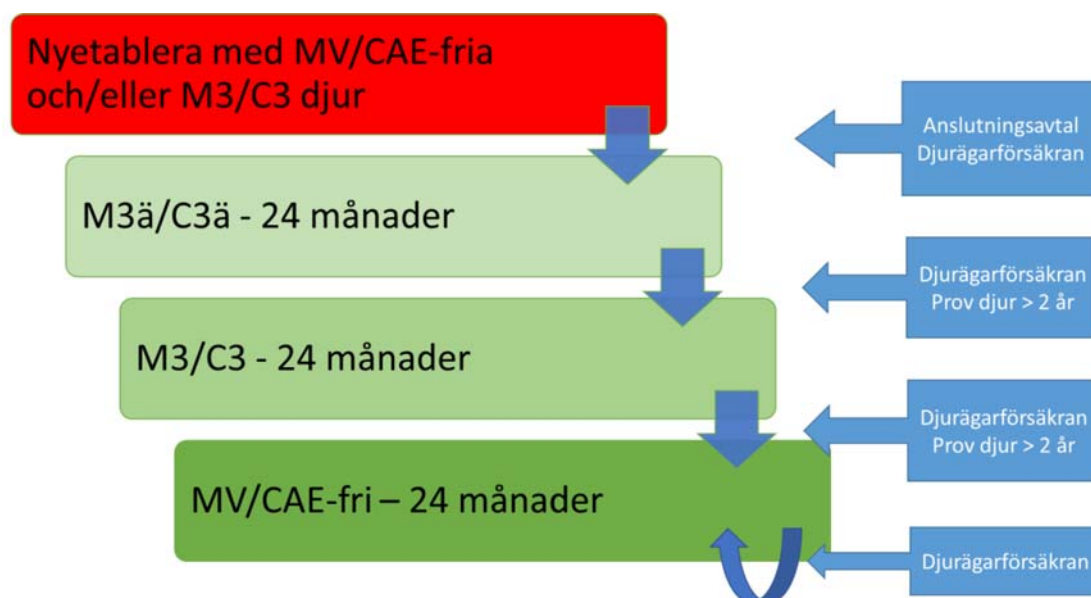
Övertagande av status

Säljarbesättningens M/C-status kan övertas av den nya besättningen om köparen går med i MV/CAE-programmet. Om de inköpta djuren kommer från flera besättningar med olika M/C-status, tilldelas den nya besättningen samma status som den lägsta statusen hos de inköpta djuren.

Den nyetableerade besättningen ska provtas 12 månader efter köpet/etableringen om besättningen tilldelats M/C-status lägre än M3/C3. Om nyetablering enbart skett från ursprungsbesättning/-ar med M3/C3-status eller MV/CAE-fri status tilldelas den nyetableerade besättningen en tvåårig ”ärvd” M3/C3-status (M3ä/C3ä). 24 månader

efter köpet/etableringen görs en provtagning för att erhålla M₃/C₃-status. Efter ytterligare 24 månader tas prover för erhållande av MV/CAE-fri status.

Du kan alltså inte överta (ärva) en MV/CAE-fri status. Din besättning måste göra två egna provtagningar med två års intervall innan den tilldelas en egen status som MV/CAE-fri.

Figur 2. Flöde över tilldelning av status för nyetablerad besättning bestående av djur med endast M₃/C₃-status och/eller MV/CAE-fri status och som ansluts till programmet

Hygien, rengöring och desinfektion

Rutiner för hygien och regler för kontakt mellan djur/besättningar är framtagna för att undvika smittöverföring mellan djur/besättningar. Allmänt gäller att alla rutiner, redskap, instrument, kläder och fordon som medför risk för smitta (t ex mjölk, saliv och blod) mellan besättningar ska undvikas.

- Besökare som nyligen vistats i annan får- eller getbesättning, ska rengöra och desinficera sina skor/stövlar samt använda skyddskläder alternativt rena kläder innan besök i ansluten besättning.
- Till besättningens får/getter och skötsel av dessa ska gårdens egna redskap, verktyg, instrument eller dyligt användas. Om redskap, instrument eller fordon som varit i bruk i annan besättning används, ska dessa rengöras och desinficeras innan användningen. Rengöring före desinfektion är viktig. Smuts

tar bort effekten av desinfektionsmedel! Desinfektion av redskap och instrument sker lättast genom att doppa eller spraya dessa i/med desinfektionslösning (t ex Virkon eller M-sprit).

- Tvätt med högtrycksspruta rekommenderas för stall, utrymmen och fordon innan desinfektion.
- Stall och utrymmen ska stå tomma minst 14 dagar efter rengöring och desinfektion innan ny besättning släpps in.
- Tomtid på 14 dagar gäller även på bete för djur med olika status.
- Tack- eller getmjölk, färsk eller fryst, från annan besättning får endast utfodras om den kommer från besättning med MV/CAE-fri status eller M3/C3-status. Mjölk/råmjölk från den egna besättningen får inte utfodras om den samlats från tidigare lammings- eller killningssäsong och besättningens M/C-status då var lägre än nuvarande.

Så här fyller du i blanketterna

Fyll i dina Djurägaruppgifter korrekt. Ange produktionsplatsnummer (besättningens SE-nummer). Likaså bör du uppge vilken eller vilka raser du har i besättningen (har betydelse för statistik och förteckningar). Flera raser kan registreras i programmet. Observera att besättningens alla får och getter ska anslutas.

Fyll i uppgifter för alla besättningskontakter som din besättning har haft (inköp, inhyrning, sambete med andra får/getbesättningar, försäljning, uthyrning mm). Försäljningar till slakt behöver inte redovisas.

Glöm inte att signera blanketterna.

Goda råd

Vid inköp, sambete eller annan kontakt med annan besättning – Kontrollera alltid att kontaktbesättningen har giltig status! Begär att få en kopia av M/C-statusintyget. För besättningar med MV/CAE-fri eller M3/C3-status kan du göra en sökning i funktionen Statuskontrollen på hemsidan (fliken för MV/CAE-programmet). Har besättningen en giltig status ser du det där.

En besättning som köpt in djur med MV/CAE-fri status och/eller M3/C3-status har inget status om den inte är ansluten till programmet.

Vid försäljning informera nystartade besättningar om att de själva måste ansluta sin besättning till programmet om de vill hänvisa till att de har M/C-status. Det hjälper alltså inte om det på säljarens intyg står ett utgångsdatum två år framåt i tiden. Är inte

köparbesättningen själv ansluten till programmet betraktas besättningens status som Okänd.

Oavsett vilken status din besättning har, tänk på att det säkraste alltid är att endast ha kontakt med besättningar med MV/CAE-fri status.

Kontaktuppgifter

Mejl: mv@gardochdjurhalsan.se

Telefon: 0771 – 21 65 00 (alla vardagar kl. 09.00 – 12.00)